

EUROPEAN CEMETERIES ROUTE / EUROPEJSKI SZLAK CMENTARZY

Posted on 27 maja 2024



Cmentarze stanowią istotny element naszego dziedzictwa. Na ich wymiar materialny składają się rzeźby, grawerunki oraz układ przestrzenny, natomiast na niematerialny – zwyczaje i praktyki związane ze śmiercią, stanowiące część naszej kultury. W ramach naszego cyklu #SzlakiKulturoweEDD przybliżamy Europejski Szlak Cmentarzy, który powstał w celu prezentacji historycznych cmentarzy, postrzeganych jako odbicie obyczajów, wartości i stylu życia lokalnych społeczności. Projekt realizuje Association of Significant Cemeteries in Europe z siedzibą w Bolonii.

Europejski Szlak Cmentarzy otrzymał certyfikat „Szlak Kulturowy Rady Europy” w 2010 roku. Rada Europy uzasadnia:

„Wspomnienia oraz symbole zapisane na nagrobkach są odbiciem obyczajów, wartości i stylu życia lokalnych społeczności. Odwiedzając cmentarz w danym miejscu, można dostrzec różnorodność życia i kultury, a także lepiej uświadomić sobie znaczenie tych różnic w demokratycznym świecie”.

Szlak obejmuje 21 państw, w tym Polskę, reprezentowaną przez Stowarzyszenie Podgórze. Organizacja ta ma na celu „upowszechnianie wiedzy o historii i współczesności Podgórza, jego zasobach kulturowych, walorach przyrodniczych, specyfice i tradycjach”, a także „promocję Podgórza w świadomości mieszkańców Krakowa, Małopolski, Europy i świata”.

Szlak reprezentują dwa cmentarze – Stary i Nowy Cmentarz Podgórski w Krakowie. Stary Cmentarz Podgórski powstał między 1786 a 1792 r. wkrótce po założeniu miasta Podgórza, jako rezultat dekretu cesarza Józefa II, który nakazywał umieszczanie cmentarzy poza obrębem zabudowań z powodów sanitarnych. Jest to najstarszy cmentarz komunalny na terenie obecnego Krakowa, który przez ponad sto lat był główną nekropolią Wolnego Królewskiego Miasta Podgórza. Obecnie jest najstarszym w Krakowie cmentarzem miejskim, nieparafialnym. Jego pozostałości stanowią oazę ciszy, spokoju i zadumy. Choć ucierpiał podczas II wojny światowej i w czasach PRL, przetrwał w zasadniczej części. Kompleksowe prace konserwatorskie, prowadzone przez Społeczny Komitet Odnowy Zabytków Krakowa, stanowią wzorcowy przykład ochrony dziedzictwa kulturowego.

Nowy Cmentarz Podgórski założono w 1900 roku. Obie nekropolie są świadectwem przynależności do europejskiej wspólnoty kulturowej, co wyraża się zarówno w stylowej formie pomników nagrobnych, jak i w szacunku, którym miejsca te są otaczane.

W 1996 roku, Stary Cmentarz Podgórski został wpisany do rejestru zabytków pod numerem A-1028. Dzięki staraniom Stowarzyszenia [PODGORZE.PL](https://podgorze.pl), w 2008 roku cmentarz dołączył do Association of Significant Cemeteries in Europe (ASCE). W 2010 roku znalazł się na Europejskim Szlaku Kulturowym, obejmującym 49 cmentarzy w 37 miastach, w 16 europejskich krajach. Po latach zaniedbań, w 2011 roku rozpoczęto systematyczną renowację cmentarza, finansowaną ze środków Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa.

Europejski Szlak Cmentarzy umożliwia turystom poznanie lokalnej historii poprzez wizyty na cmentarzach, odkrywanie losów ważnych postaci oraz docenienie lokalnego, narodowego i europejskiego dziedzictwa kulturowego. Szlak ten pomaga również lepiej uświadomić obywatelom Europy znaczenie cmentarzy i ich wielokulturowy wymiar.

W ramach Europejskiego Tygodnia Odkrywania Cmentarzy, Stowarzyszenie [PODGORZE.PL](https://podgorze.pl) zaprasza na spacer po Nowym Cmentarzu Podgórskim, który odbędzie się jutro (28 maja) o godz. 18.00. Zbiórka przed bramą główną przy ul. Wapiennej 13.

Uczestnicy będą mieli okazję odwiedzić nagrobki znanych osób spoczywających na cmentarzu i poznać ich wyjątkowe życiorysy. Przewodnikami zostaną członkowie Stowarzyszenia [PODGORZE.PL](https://podgorze.pl) oraz zaproszeni specjaliści.

Więcej na stronie - [<tutaj>](#)



Zwiedzanie Nowego Cmentarza Podgórskiego w Krakowie fot. Paweł Kubisztal



Zwiedzanie Nowego Cmentarza Podgórskiego w Krakowie fot. Paweł Kubisztal



Szkic indykacyjny m. Podgórze z 1910 roku, fragment ze Starym Cmentarzem Podgórskim, Archiwum Narodowe, sygn KPK 193.